

POSTANOWIENIE

Dnia 14 listopada 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Wiliński

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 14 listopada 2024 r.

sprawy **F. D.**

wnioskodawcy w sprawie o zasądzenie zadośćuczynienia i odszkodowania

z powodu kasacji wniesionej przez prokuratora,

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi

z dnia 16 maja 2024 r., sygn. akt II AKa 332/23,

zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 23 sierpnia 2023 r., sygn. akt XVIII Ko 45/22,

p o s t a n o w i ł:

oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną, kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciążając Skarb Państwa.

[J.J.]

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 23 sierpnia 2023 r., sygn. akt XVIII Ko 45/22, zasądzono od Skarbu Państwa – Ministra Finansów na rzecz F. D. kwotę 1.000.000 zł tytułem zadośćuczynienia oraz kwotę 124.673,41 zł tytułem odszkodowania z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku i

oddalono wniosek w pozostałej części.

Po rozpoznaniu apelacji wniesionej przez pełnomocnika strony reprezentującej Skarb Państwa, wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 16 maja 2024 r., sygn. akt II AKa 332/23, zmieniono wyrok w ten sposób, że z punktu 1. i 3. wyeliminowano zwrot „Ministra Finansów” i utrzymano w mocy zaskarżony wyrok w pozostałym zakresie.

Kasację od wyroku Sądu odwoławczego wniósł prokurator, zaskarżając orzeczenie w zakresie zawartego w punkcie 1. rozstrzygnięcia o zmianie wyroku Sądu I instancji polegającej na wyeliminowaniu z jego treści zwrotu „Ministra Finansów” jako organu reprezentującego Skarb Państwa i zarzucając mu:

„rażące naruszenie prawa procesowego, które miało wpływ na treść wyroku, tj. art. 413 § 1 pkt 5 k.p.k. i art. 558 k.p.k. w zw. z art. 67 § 2 k.p.c. oraz w zw. z art. 8 ust. 3 ustawy lutowej poprzez niewskazanie w sentencji wyroku podmiotu zobowiązanego do wypłaty kwot pieniężnych zasądzonych od Skarbu Państwa tytułem odszkodowania i zadośćuczynienia, w następstwie czego wydany wyrok nie nadaje się do realizacji i wyegzekwowania”.

Podnosząc powyższe, prokurator wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w części dotyczącej rozstrzygnięcia zawartego w punkcie 1. tego wyroku i w tym zakresie przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Łodzi do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na kasację, pełnomocnik wnioskodawcy wniósł o oddalenie jej jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja prokuratora okazała się oczywiście bezzasadna.

Przypomnieć należy, że kasacja nie stanowi trzeciej instancji rozpoznawania spraw karnych, lecz jest nadzwyczajnym środkiem odwoławczym, a zarazem i środkiem kontroli prawomocnych orzeczeń sądowych. To sprawia, że postępowanie kasacyjne prowadzi tylko do oceny kasacji w aspekcie rażącego naruszenia przepisów prawa przez sąd odwoławczy, które mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia.

Autor kasacji postawił jeden zarzut rażącego naruszenia przepisów postępowania w postaci art. 413 § 1 pkt 5 k.p.k. i art. 558 k.p.k. w zw. z art. 67 § 2 k.p.c. oraz w zw. z art. 8 ust. 3 ustawy lutowej poprzez niewskazanie w sentencji

wyroku podmiotu zobowiązanego do wypłaty kwot pieniężnych zasądzonych od Skarbu Państwa tytułem odszkodowania i zadośćuczynienia, który należało uznać za oczywiście bezzasadny. Sąd odwoławczy rzetelnie odniósł się bowiem do kwestii określenia podmiotu zobowiązanego do wypłaty odszkodowania i zadośćuczynienia w przedmiotowej sprawie, słusznie uznając, że wskazanie przez Sąd I instancji Ministra Finansów jako *statio fisci* Skarbu Państwa nie było zasadne, a Sąd Apelacyjny uprawniony był do wyeliminowania tego zwrotu bez potrzeby określenia innego *statio fisci*. Art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (zw. ustawą lutową) stanowi bowiem jedynie o zasądzeniu kwot od Skarbu Państwa, a ustawodawca nie wymaga określenia przy tym odpowiedniego *statio fisci*, co znajduje uzasadnienie także w świetle statusu jednostek organizacyjnych Skarbu Państwa, które nie posiadają odrębnej osobowości prawnej i zdolności sądowej. Należy przy tym odróżniać kwestię odpowiedzialności materialnej od kwestii reprezentacji procesowej. Nie budzi zastrzeżeń również wypowiedź Sądu Apelacyjnego, w której odniósł się do kwestii reprezentacji Skarbu Państwa, a zatem i uprawnienia do wniesienia apelacji przez Ministra Finansów w przedmiotowym postępowaniu. Wątpliwości Sądu odwoławczego wzbudziło bowiem uznanie reprezentacji Ministra Finansów w toku postępowania przed Sądem I instancji, które wzmocnił fakt, że po wydaniu wyroku Sądu I instancji doszło do nowelizacji art. 8 ust. 3 ustawy lutowej, wyraźnie regulującej, że w sprawach prowadzonych na podstawie tej ustawy co do zasady (choćby za wyjątkiem art. 10 ust. 2 tej ustawy) status strony przysługuje jedynie wnioskodawcy i prokuratorowi. W tej sytuacji to prokurator stał się strażnikiem interesów Skarbu Państwa.

Podkreślić w tym miejscu także trzeba, że zgodnie ze standardową procedurą wykonania orzeczenia rehabilitacyjnego kwoty zasądzone na rzecz wnioskodawcy F. D. zostały w tej sprawie już faktycznie wypłacone z budżetu Ministerstwa Sprawiedliwości na wniosek Sądu I instancji, co czyni chybioną tezę postawioną w zarzucie kasacyjnym, jakoby wydany wyrok bez określonego *statio fisci* nie nadawał się do realizacji i wyegzekwowania.

Z powyższych względów, nie dopatrując się w przedmiotowej sprawie zaistnienia którejkolwiek z wymienionych w treści art. 439 k.p.k. bezwzględnych przyczyn odwoławczych, ani innej rażącej obrazy prawa mogącej mieć istotny wpływ na treść orzeczenia Sądu II instancji, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 535 § 3 k.p.k., zdecydował o oddaleniu kasacji prokuratora, jako oczywiście bezzasadnej.

Orzeczenie o kosztach znajduje uzasadnienie w treści art. 636 § 1 k.p.k. w zw. z art. 637a k.p.k.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu.

[J.J.]

[a.ł.]